

התחלה של קשר נצחי ועמוק

Category: בראשית, לך לך

המצווה הראשונה שכל יהודי מקיים היא ברית המילה, ולמדים ממנה מספר עקרונות שנכונים לכל המצוות: על המצווה שרבים ביקשו לקיים לאחרונה, ושקוימה תמיד, גם במסירות נפש.

טופס שחרור מהיהדות

הרב אהרן מוס הוא מלמד קבלה ויהדות בסידני אוסטרליה, ובין היתר הוא גם משיב לשאלות הגולשים באתר Chabad.org. יום אחד הוא קיבל שאלה לא שגרתית: "שלום, אני זקוק לעזרתכם. התחנכתי בבית מסורתי, וערכו לי ברית מילה ובר-מצוה, אך מעולם לא האמנתי בדת או אמונה כלשהי. אני היום בן שלושים וארבע והייתי אומר שאני אתאיסט גמור. אין לי כל שאיפה להיקבר בבית קברות יהודי (אציין זאת בצוואתי במפורש), ונישאתי לגויה. האם אני נחשב רשמית לאינו-יהודי בעצם זה שעזבתי את הדרך או שאני זקוק לטופס כלשהו או להיתר מיוחד כדי שבאופן רשמי לא אהיה יהודי? רב תודות על עזרתכם בשאלה בלתי שגרתית זו".

הרב מוס ענה לו: "לפי שאלתך, עשית כל שביכולתך כדי לשלול את יהדותך: מבחינה מעשית, אינך שומר על המסורת היהודית, מבחינת אמונה אתה אתאיסט, וכך גם מבחינת חיי משפחה. אפילו לגבי הקבורה אתה נחוש לא להיקבר בבית עלמין יהודי. ניתן היה לחשוב שכל זה יהיה מספיק כדי לאשר את אי-יהדותך, אך לא. משום מה, אתה עדיין אינך שבע רצון: אתה עדיין מרגיש יהודי? כל כך מרגיש יהודי, שאתה חש שאתה זקוק למתן היתר רשמי להיות לא-יהודי.

"וכך, בהיותך אתאיסט, לאן אתה פונה כדי לפתור את בעייתך? לרופא? לפסיכיאטר? לעורך טקס הנישואין שלך? לא ולא. אתה פונה לרב?"

הרב מוס כותב שזה מזכיר לו את אותו ילד שברח מהבית ובסופו של דבר לא הלך אלא מסביב לבניין, משום שהוריו אמרו לו לעולם לא לחצות את הכביש לבדו. "מצטער, אין מה לעשות, אתה יהודי כמה משה רבנו, הרב הראשי לישראל, וכמו כל אחד מאיתנו.

למעשה, נראה לי שלהיות יהודי הוא הגורם הדומיננטי ביותר באישיותך, שאפילו משפיע על המקום בו הנך רוצה להיקבר! (מה פתאום שלא-אתאיסט יהיה אכפת היכן הוא ייקבר?).

"יהדות אינה אמונה, רגש, שכנוע עצמי או אורח חיים", מסכם הרב מוס. "היא מצב קיומי, היא עובדה קיימת. אנו יכולים לחגוג אותה או להילחם בה, אך היא תמיד תהיה שם".

ביקוש מפתיע לגיור ובריתות מילה

השבוע אנו קוראים את פרשת לך לך, שמתחילה עם גיורים ומסתיימת עם ברית מילה. בתחילת הפרשה מסופר כיצד אברהם עוזב את חרן ולקח איתו את משפחתו "ואת הנפש אשר עשו בחרן". שואל המדרש מה פירוש המילה "עשו"? "אם מתכנסין כל באי העולם לבראות אפילו יתוש אחד אינן יכולים! אלא אלו הגרים שגייר אותם אברהם" (בר"ר פ"ד ד), וכמו שרש"י אומר "שהכניסום תחת כנפי השכינה, אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת הנשים". לכאורה כיצד ניתן לדבר על גיור כאשר האירועים התרחשו עוד לפני מתן תורה, שבו נקבעו הלכות גיור? מסביר על כך הרבי: "מה שהכניסן תחת כנפי השכינה בשם גיור יקרא". והפרשה מסתיימת עם מצוות ברית מילה, המצווה הראשונה שניתנה לאברהם אבינו.

אם אנחנו באים לסכם את השנה הזאת של המלחמה, הרי שמאז השבעה באוקטובר אנו רואים גידול עצום בגיורים ובברית מילה.

בסוף שנת 2023 התפרסם בתקשורת סיפור על חייל שלחם באחת היחידות המיוחדות שלחמו בקיבוצים שבעוטף עזה. היחידה שלו נשלחה ממש באותה שבת לקיבוץ נחל עוז, ומעל לשתי יממות הם נלחמו בשטחי הקיבוץ עד שהצליחו לנקות אותו ממחבלים, אז הוא נשלח ביחד עם היחידה שלו לגבול הצפוני.

הרבנות הצבאית היא יחידה בצבא המספקת לצה"ל שירותים בכל הנוגע לענייני יהדות. כחלק מזה הצבא מספק גם שירותי גיור לחיילים שמשרתים בצה"ל כדי שיוכלו להתגייר על פי ההלכה. אותו חייל היה בהליך גיור עוד לפני המלחמה וכעת אחרי שהוא נלחם בשביעי לאוקטובר הוא פנה לבית הדין הצבאי לגיור וביקש מהם לקדם במהירות האפשרית את השלמת התהליך.

הוא אכן זומן לדיון במעמד שלשה דיינים, כשבמהלך השיחה קובעים הדיינים האם ניתן כבר לגייר אותו. לאחר שהוא השיב על כל השאלות של הדיינים בענייני יהדות תורה ומצוות, החייל פנה לדיינים והסביר להם מדוע כל כך דחוף לו להשלים את הגיור במהירות האפשרית. בקול חנוק מדמעות הוא אמר: "מאוד רציתי לבוא לכאן היום ולהשלים את הגיור, כי אני יודע שאני עלול למות בקרב ואם זה חס ושלום יקרה אני רוצה למות כיהודי, לכן חשוב לי לא לחכות". למשמע הדברים הדיינים מאוד התרגשו. הם זרזו את התהליך והחייל עבר את הגיור ממש באותו יום.

מה שמעניין הוא שישנם סיפורים דומים בקשר לברית מילה. ישנם הרבה יהודים שהוריהם משום מה לא עשו להם ברית מילה. אותם יהודים תמיד ידעו שיום אחד הם יעשו את זה, אבל היום הזה תמיד נדחה ונדחה, ודווקא אחרי השביעי לאוקטובר, התעוררה בהם הנקודה היהודית והם רצו להרגיש שייכים לעם היהודי.

ישנו ארגון חב"די שנקרא 'ברית יוסף יצחק' שנוסד לפני 35 שנים, זהו ארגון שמבצע בהתנדבות

ברית מילה לכל יהודי, תינוק או מבוגר, בכל מקום בעולם. כל אחד שזקוק למוהל ולא משנה באיזה מקום בעולם הוא נמצא, הארגון שולח לשם מוהל בחינם ויעשה את זה בשמחה. עד היום הם ערכו קרוב ל- 75,000 בריתות. בארגון חברים מוהלים ורופאים כירורגיים ומומחים בעלי ניסיון עולמי.

אחד מאותם מוהלים שנוסע בכל העולם לערוך בריתות התראיין לאחרונה וסיפר שמאז שפרצה המלחמה בארץ הוא מקבל קריאות מכל רחבי העולם, מאנשים שכבר שנים רצו לעשות ברית אבל היה משהו שחסם אותם, והפעם לא רק שהם מוכנים לעשות אלא הם דוחקים בו שיגיע כמה שיותר מהר.

המצווה שרישומה ניכר

ברית מילה היא לא רק המצווה הראשונה שניתנה לאברהם אבינו, אלא היא גם המצווה הראשונה שכל יהודי מקיים בגיל שמונה ימים. שואל הרבי מדוע היהודי מתחיל את חייו דווקא במצווה הזו?

הרבי מסביר שהמצווה הזו מסמלת בהרבה דרכים את כל המצוות כולם ולכן מתחילים דווקא עם המצווה הזאת. הרבי מביא ארבעה דברים שמצוות מילה באה ללמד על כל המצוות כולם:

א. ברית מילה "היא מצוה היחידה שרישומה ניכר בגוף ממש". אי אפשר למחוק אותה, וזוהי הייחודיות של מצוות מילה. בעולם היווני-רומי העורלה נחשבה לסימן של יופי וגבריות. היוונים היו עורכים תחרויות ספורט בעירום. היו יהודים שהתביישו להשתתף בתחרויות בגלל שהם נימולים, והם ניסו בכל מיני שיטות להיפטר מהסימן היהודי הזה.

אומר הרבי שכמו שברית מילה משאירה סימן על הגוף הרי שהדבר נכון גם בכל מצוה שיהודי עושה [1] היא משאירה רושם על הגוף, אלא שלא רואים אותו כל כך בגלוי. היום גם המדע מודה שכל חוויה שאדם עובר משפיעה על הגוף בצורה גשמית. יהודי שמתאמץ לקיים מצוה, בסופו של דבר רואים את זה על הפנים שלו, זה משאיר רושם עליו והוא נהיה קצת יותר עדין.

ב. מצוות מילה מביאה תועלת גשמית לגוף. בניגוד למה שכל מיני ארגונים שמתנגדים לברית מילה מנסים לטעון, הרופאים מסכימים שברית המילה עוזרת לבריאותו של הגבר. במדינות שנוהגים לעשות ברית מילה סובלים הרבה פחות ממחלות מסוימות מאשר במדינות שלא נוהגים לעשות לתינוקות ברית מילה.

לפני שנים מדינת קניה רצתה לעצור התפשטות של מחלות מסוימות והיא ערכה בכל המדינה מבצע 'ברית מילה': הממשלה הקימה תחנות שבהם אדם יכול לקבל ברית, והיא עודדה את הציבור לעשות את זה.

אומר הרבי שכשם שמצוות מילה מביאה תועלת גשמית לגוף אבל התועלת הגשמית היא כאין

לגבי התועלת הרוחנית, כך זה בכל מצוה שיהודי מקיים. נכון שהיא מביאה לו תועלת גשמית, אבל התועלת הרוחנית שהוא מקבל מהמצווה היא באין ערוך.

קשר עמוק

ג. ברית מילה כרוכה בכאב. התינוק בוכה וישנו "צערא דינוקא", אבל אדם מבוגר שעושה ברית הוא בדרך כלל לא בוכה. מדוע? כי הוא מבין את התועלת של המצווה הזאת. וזה נכון לגבי כל מצוה. למרות שבאותו רגע שיהודי עושה מצוה לפעמים זה קצת קשה או לא נוח (המצווה באה תמיד ברגע הלא נכון ² או שהחגים השנה מוקדמים או שהם מאוחרים מדי, הם אף פעם לא בזמן). למרות הכל יש לזכור שהתועלת והרווח מעשיית המצווה הוא באין ערוך גדול יותר מהכאב.

ד. את מצוות מילה יהודים מקיימים בשמחה. הם עורכים ברית עם מסיבה גדולה וכולם באים ומביאים מתנות וכו', ולמרות שהילד בוכה והאמא קצת דואגת, בכל זאת מקיימים את המצווה בשמחה ומאחלים מזל טוב.

דבר נוסף שמייחד את מצות המילה הוא שיהודים בכל הדורות מסרו את נפשם כדי לקיים אותה. גם בשנים הקשות ברוסיה, יהודים ערכו בריתות במחתרת, במסירות נפש.

הברית מזכירה לנו שצריך לעשות כל מצוה בשמחה, ולפעמים כשצריך אז גם עלינו להיות מוכנים להקריב את הנוחיות שלנו עבור המצווה. קורה שהמצווה יקרה מדי, או שצריך לוותר על ספורט או כל דבר אחר, אבל שווה לעשות הקרבה כדי לקיים מצוה.

עשיית הברית היא התחלה לחיים יהודיים עשירים ולקשר עמוק עם הקב"ה.

(מיוסד על "רשימות" חוברת כ"ו, ביאורי החומש בראשית א, ע' קנט)